

สถานการณ์การปิดกั้นอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย มีนาคม-พฤษภาคม 2553

เครือข่ายพลเมืองเน็ต

การประชุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในกรุงเทพมหานคร เมื่อเดือน มีนาคม-พฤษภาคม 2553 ได้เป็นเหตุสำคัญที่รัฐบาลซึ่งมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเป็นนายกรัฐมนตรี ได้นำ มาใช้กล่าวอ้างเพื่อดำเนินการปิดกั้นอินเทอร์เน็ตในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2553 ออกประกาศให้พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อีก 7 จังหวัด 21 อำเภอ เป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบกับความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 เริ่มตั้งแต่วันที่ 11 มีนาคม เป็นต้นไป ภายใต้การบริหารสถานการณ์โดยศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ประกาศ ฉบับนี้เป็นการเพิ่มการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารตามกฎหมายรวม 18 ฉบับ ซึ่งในจำนวนนี้มีพระราช บัญญัติว่าด้วยการทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 รวมอยู่ด้วย โดยให้อำนาจกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) ควบคุมการจัดทำหรือเผยแพร่ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและระบบสารสนเทศต่าง ๆ สามารถสั่งเอาผิด หรือให้ยุติการเผยแพร่ หรือปิดกั้น สัญญาณ โดยถือเป็นความผิดทางอาญา สามารถดำเนินคดีได้¹

ระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคง (11 มีนาคม-6 เมษายน) มีรายงานข่าวว่ากระทรวงไอซีทีได้ ยื่นเรื่องขออำนาจศาลปิดกั้นเว็บไซต์ไปทั้งสิ้น 4-5 ครั้ง รวมประมาณ 9,000 ยูอาร์แอล โดยระบุว่าส่วนใหญ่เป็นเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ²

เมื่อสถานการณ์การชุมนุมตึงเครียดขึ้น ในวันที่ 7 เมษายน 2553 รัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการ บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 พ.ร.ก.ฉบับดังกล่าวได้ให้อำนาจฝ่ายบริหารในการ ดำเนินการปิดกั้นข่าวสารได้โดยไม่ต้องขออำนาจศาล ในวันเดียวกัน นายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้อำนวยการ ศอ.รส. (ต่อไปจะกลายเป็นศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน [ศอฉ.]) ได้ลงนามสั่งถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไอซีที ให้ปิดเว็บไซต์จำนวน 36 เว็บไซต์ โดยให้เหตุผลว่า มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เนื้อหาของคำสั่งมีดังนี้³

เรื่อง การปิดกั้นเว็บไซต์ตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ด้วยมีการประกาศใช้ พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ณ วันที่ 7 เมษายน 2553 ซึ่งตามข้อกำหนดใน มาตรา 9 ข้อที่ 2⁴ ระบุว่า "ห้าม การเสนอข่าว

1 http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1268200423&erpid=01&catid=00

2 <http://www.komchadluek.net/detail/20100409/55306/ปุดเบื้องลึกพีทีวีจอดับสนทหายิงเครื่องกวนสัญญาณ.html>

3 http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1270776957

4 ที่ถูกต้องคือข้อที่ 3

การจำหน่าย หรือการทำให้แพร่หลาย ซึ่งหนังสือพิมพ์ สัปดาห์พิมพ์ หรือสื่ออื่นใดที่มีข้อความอันอาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสถานการณ์ฉุกเฉินจนกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนในพระราชอาณาจักร" คณะกรรมการ กอฉ.จึงมีมติให้ปิดกั้นเว็บไซต์ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงดังต่อไปนี้

- 1) <http://gurakdang.com>
- 2) <http://morporchorusa2.com>
- 3) <http://www.uddthailand.com>
- 4) <http://www.peoplechannel.com>
- 5) <http://www.newskythailand.us>
- 6) <http://www.thaipeoplevoice.org>
- 7) <http://www.thaipeoplevoice.net>
- 8) <http://www.prachatai.com>
- 9) <http://www.thaipeoplevoice.com>
- 10) <http://www.redthai.org>
- 11) <http://www.redthai.net>
- 12) <http://rednon.org>
- 13) <http://sunshine.redthai.org>
- 14) <http://www.konthaiuk.com>
- 15) <http://www.redshirttv.com>
- 16) <http://isan.redthai.org>
- 17) <http://www.uddthailand.net>
- 18) <http://www.youtube.com/uddto/day>
- 19) <http://twitter.com/uddtoday>
- 20) http://www.facebook.com/note.php?note_id=344691628328
- 21) http://young-udd.hi5.com/friend/p352428162--Young+UDD_Thailand--html
- 22) <http://groups.google.com/group/redthai>
- 23) <http://www.uddthailand.biz>
- 24) <http://www.uddthailand.org>
- 25) <http://norporchorusa.com>
- 26) <http://www.newskythailand.com>
- 27) <http://www.newskythailand.com>
- 28) <http://www.newskythailand.org>
- 29) <http://www.d-dek.org>
- 30) <http://www.thaipeoplevoice.org/index.html>

- 31) <http://xat.com/uddtoday>
- 32) <http://www.uddthailand.info>
- 33) <http://uddtoday.ning.com>
- 34) <http://www.sameskybooks.org>
- 35) <http://www.weareallhuman.net>
- 36) <http://www.sanamluang.tv>

เว็บไซต์ที่มีคำสั่งให้ปิดกั้นครั้งนี้ มีทั้งเว็บไซต์ที่จัดทำโดย นปช.หรือแนวร่วมโดยตรง ที่มีได้จัดทำโดย นปช.แต่มีเนื้อหาที่สนับสนุนหรือเห็นอกเห็นใจการเคลื่อนไหวของ นปช. หรือแม้แต่เว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์และกระดานสนทนาที่มีเนื้อหาบางส่วนไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการของรัฐบาล

การปิดกั้นเว็บไซต์ข้างต้นนั้น เป็นการปิดกั้นทั้งเว็บไซต์โดยไม่แยกแยะหรือจำกัดเป็นยูอาร์แอลเช่นที่เคยเป็นมาก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน

เครือข่ายพลเมืองเน็ตได้ออกแถลงการณ์ลงวันที่ 8 เมษายน คัดค้านการปิดกั้นเว็บไซต์ทั้ง 36 เว็บไซต์ข้างต้น และเรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกการปิดกั้นข่าวสารโดยทันที ⁵

ต่อมาในวันที่ 16 เมษายน มีรายงานข่าวอ้างแหล่งข่าวภายในกระทรวงไอซีทีว่า ศอฉ.ได้มีคำสั่งให้กระทรวงไอซีทีปิดกั้นเว็บไซต์ไปแล้วทั้งสิ้น 190 เว็บไซต์ โดยระบุว่าเว็บไซต์เหล่านั้นมีเนื้อหาทางการเมืองในเชิงปลุกระดม ⁶ เครือข่ายพลเมืองเน็ตได้ออกแถลงการณ์ร่วมกับองค์การผู้สื่อข่าวไร้พรมแดน (Reporters Without Borders) ลงวันที่ 27 เมษายน 2553 คัดค้านการปิดกั้นข่าวสารโดยไม่แยกแยะ อันเสี่ยงต่อการละเมิดรัฐธรรมนูญและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และเรียกร้องให้ยุติการปิดกั้นอินเทอร์เน็ตโดยทันที ⁷ รวมทั้งตีพิมพ์เผยแพร่วิธีการหลบเลี่ยงการปิดกั้นอินเทอร์เน็ตไว้บนเว็บไซต์ของเครือข่ายฯ ที่ <http://thainetizen.org/unblock>

แม้จะมีเสียงคัดค้านจากหลายฝ่ายทั้งในและต่างประเทศ การปิดกั้นอินเทอร์เน็ตยังคงดำเนินอยู่ต่อไปอย่างเข้มข้นและไม่แยกแยะมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น

- การปิดกั้นสถานีโทรทัศน์ออนไลน์ที่รายงานภาพเหตุการณ์สดจากพื้นที่ชุมนุม เช่น ปิดกั้น <http://www.springnewstv.com/> ตั้งแต่ 29 เมษายน
- แหล่งรวบรวมซอฟต์แวร์ (software repository) ที่มีซอฟต์แวร์หลบเลี่ยงการปิดกั้นอินเทอร์เน็ตให้ดาวน์โหลด เช่น <http://www.softpedia.com/> ถูกเปลี่ยนทางไปที่ <http://w3.mict.go.th/> โดยระบุว่า “มีรูปภาพ ข้อความ และ เนื้อหาบางส่วนที่ไม่เหมาะสม” ตั้งแต่ 30 เมษายน อนึ่ง การปิดกั้นกระทำเฉพาะโดเมนหลัก มิได้รวมถึงโดเมนย่อย เช่น <http://win.softpedia.com/>
- เว็บไซต์โปรแกรม VPN ซึ่งสามารถใช้หลบเลี่ยงการปิดกั้นได้ เช่น ปิดกั้น <http://www.hotspotshield.com/> ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม

5 <http://thainetizen.org/node/1994>

6 <http://www.thairath.co.th/content/tech/77134>

7 <http://thainetizen.org/node/2024>

- เว็บไซต์โปรแกรมคู่มือโทรทัศน์ต่างประเทศ เช่น <http://sopcast.com/> ถูกเปลี่ยนทางไปที่ <http://118.175.8.61/> ตั้งแต่ 3 พฤษภาคม
- เว็บไซต์คลิป์วิดีโอ เช่น <http://www.vimeo.com/> ตั้งแต่ 5 พฤษภาคม
- คืบวันที่ 19 พฤษภาคม ซึ่งเป็นคืนแรกของการประกาศเคอร์ฟิวหลังจากรัฐบาลได้ใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมของ นปช.ที่ราชประสงค์ในช่วงเช้า มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของทรูออนไลน์บางส่วนรายงานว่า เว็บไซต์ Facebook (<http://www.facebook.com/>) และ Twitter (<http://twitter.com/>) ทั้งหมดถูกปิดกั้นโดยถูกเปลี่ยนทางไปที่หน้าข้อความเตือนของ ศอฉ. อย่างไรก็ตาม การปิดกั้นข้างต้นได้ถูกยกเลิกในเวลาไม่ถึงหนึ่งชั่วโมง โดยเจ้าหน้าที่ของทรูระบุว่า เป็นปัญหาทางเทคนิค อนึ่ง ในวันเดียวกันนี้ได้มีการปิดกั้นหน้าบัญชีทวิตเตอร์ของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร (<http://twitter.com/thaksinlive>) ด้วย

ในแง่จำนวน เว็บไซต์ที่ถูกปิดกั้นโดยคำสั่ง ศอฉ.ได้เพิ่มขึ้นโดยลำดับ ดังนี้

- นับถึง 23 เมษายน ถูกปิดกั้น 350 เว็บไซต์⁸
- นับถึง 30 เมษายน ถูกปิดกั้น 420 เว็บไซต์⁹
- นับถึง 11 พฤษภาคม ถูกปิดกั้น 612 เว็บไซต์¹⁰
- นับถึง 25 พฤษภาคม ถูกปิดกั้น 1,150 เว็บไซต์¹¹

ทั้งนี้ยังไม่รวมเว็บไซต์ที่กระทรวงไอซีทีได้ขออำนาจศาลสั่งปิดกั้นระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคง 9,000 ยูอาร์แอล และเตรียมยื่นอีก 700 ยูอาร์แอล ซึ่งเมื่อบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ทำให้กระทรวงไอซีทีสามารถปิดกั้นยูอาร์แอลเหล่านั้นได้ทันทีโดยไม่ต้องขออำนาจศาล

เว็บไซต์ที่ถูกปิดกั้นโดยกระทรวงไอซีทีระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคงและ พ.ร.ก.ฉุกเฉินจะถูกเปลี่ยนทางไปที่ <http://58.97.5.29/www.capo thai.org/> อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ไอเอสพี) แต่ละแห่งอาจดำเนินการกับเว็บไซต์ที่มีคำสั่งให้ปิดกั้นแตกต่างกันออกไป เช่น ขึ้นข้อความเตือนของกระทรวงไอซีที, เปลี่ยนทางไปที่หน้าเว็บของไอเอสพีนั้น ๆ แทน, แสดงผลว่าไม่พบหน้าเว็บนั้น (404 Not found), แสดงเป็นหน้าเว็บว่าง ๆ หรือแม้แต่ไม่ถูกไอเอสพีปิดกั้น

เมื่อสิ้นสุดเดือนพฤษภาคม 2553 ยังมีได้มีการยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงหรือยกเลิกการปิดกั้นเว็บไซต์แต่อย่างใด

8 <http://www.thairath.co.th/content/tech/78578>

9 <http://www.thairath.co.th/content/tech/80069>

10 <http://www.thairath.co.th/content/tech/82262>

11 <http://www.thairath.co.th/content/tech/85150>